

TARTALOM

KEDVES TANÁROK ÉS DIÁKOK!	3
ÚTMUTATÓ	10

1. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom11

AZ IRODALOM ÉS HATÁSA12

A művészet eredete13

Az irodalom eredete17

Az irodalmi nyelv18

Érték és értékelés20

 A művészi hatás titka20

Karinthy Frigyes: A cirkusz21

 A katarzisz23

SZERZŐK, MŰVEK PÁRBESZÉDE24

A tücsök és a hangya25

NÉPSZERŰ IRODALOM. AZ IRODALOM HATÁRTERÜLETEI28

Népszerű irodalom29

 Sir Arthur Conan Doyle: A vérbükkös tanya30

MŰNEMEK ÉS MŰFAJOK33

Az epika33

A líra34

A dráma35

Mű és befogadó35

2. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia37

AZ ŐSI MAGYAROK HITVILÁGA38

A magyarok ősi hite a sámánizmus; az élő világmindenség39

 Beszélő jelképek39

 A sámánizmus39

 A sámánizmus kozmológiája, a világfa (életfa)39

 A Magyarok istene, Babba, tündérek, manók, boszorkányok41

 Sámánok41

 A sámán mágikus utazása42

 Táltosok43

 Hősénekeink, regéink – Fehérlófia43

A csodaszarvas45

 Kozmológia és eredettörténet45

 A kereszténység csodaszarvasa46

 A turulmadár a honfoglaló magyarság

 és az Árpád-ház totemállata48

A GÖRÖG MITOLÓGIA50

 A görög kultúra jelentősége50

 A görög nyelv51

Mítosz, mitológia52

 Az istenek születése a görög mitológiában53

Hésziadosz: Munkák és napok	57
A Prométheusz-mítosz	58
Aiszkhülosz: Leláncolt Prométheusz	59
A mitológiai történetek csoportosítása	60
Történetek a görög mitológiából	60
Hermész, Dionüszosz és Héraklész – Zeusz fiai	60
Daidalosz és Ikarosz története	62
Minótauros – a mítoszok legendás állata	63
Thészeusz és Ariadné	64
A görög mitológia és a művészetek	65
EGYÉB TEREMTÉSMÍTOSZOK	67
A babiloni teremtésmítosz	67
Pusztulástörténet a Gilgames eposzból	68

3. A görög irodalom

AZ EPIKA SZÜLETÉSE	70
A homéroszi eposzok	70
A trójai mondakör	71
Iliász	73
Az Iliász embereszménye: Akhilleusz	75
Akhilleusz pajzsa	76
Odüsszeia	78
Új embereszmény: Odüsszeusz	79
Az istenek korlátozott szerepe	80
Bonyolultabb mese – bonyolultabb szerkezet	81
Odüsszeusz és Nauszikaá	84
Odüsszeusz kalandjai	85
Ithaka – leszámolás a kérőkkel	90
Az eposz műfaja	93
Az időmértékes verselés	93
A hexameter	94
A GÖRÖG LÍRA, AZ IDŐMÉRTÉKES VERSELÉS	95
Az egyéniség kibontakozása	95
Elégiák és epigrammák	95
A verselés új formái	96
Dalköltészet	98
Szapphó	98
Édesanyám, nem perdül a rokka	98
Úgy tűnik nékem	98
Aphroditéhez	99
Alkaios	100
Az állam hajója	100
Bordal	101
Anakreón	101
Gyűlölöm azt	101
Engem a Szerelem	101
Töredék a halálról	102

A GÖRÖG DRÁMA	103
Az antik színház és színjátszás	103
Az athéni demokrácia	103
Dionüszosz kultusza	104
A színjátszás kezdetei	104
A színház	105
A dráma műneme	108
Dráma és színjátszás	108
A tragédia	109
A thébai mondakör	110
Antigoné	111
Az antik dráma jellegzetes vonásai	111
Az Antigoné szerkezete	112
A drámai küzdelem és a jellemek	113
Expozíció	114
Bonyodalom	115
Konfliktus	116
Késleltetés	117
Krizis	118
Tetőpont	119
Végkifejlet	119
Antigoné tragikuma	120
Kreón bukása	121
Oidipusz király	122
Lüszisztraté	124
4. A római irodalom	125
A római irodalom áttekintő táblázata	126
A római irodalom kialakulása	127
A POLGÁRHÁBORÚK KORA	129
Catullus	129
Éljünk, Lesbia	130
Gyűlölők és szeretek	130
AUGUSTUS KORA	131
Az augustusi aranykor	131
Vergilius	132
Aeneis	132
Eklogák	134
IV. ecloga	134
IX. ecloga	135
Horatius	136
Carmenek	136
Thaliarchushoz	137
Licinius Murenához	139
Leuconéhoz	140
Ovidius	141
Átváltozások	142
Pygmalion	143

5. A Biblia mint kulturális kód	145
A Biblia	146
AZ ÓSZÖVETSÉG	147
Teremtés könyve – Genesis	148
Első teremtéstörténet	148
Második teremtéstörténet	149
Pusztulás mítoszok a Bibliában	150
Bábel tornya	152
József története	153
Kivonulás Egyiptomból, a Tízparancsolat	155
Az Ószövetség más könyvei	155
Jónás könyve	156
Zsoltárok könyve	156
Képes beszéd	157
23. zsoltár	157
42. zsoltár	157
AZ ÚJSZÖVETSÉG	158
Jézus születése	159
Jézus megkeresztelése	160
Jézus Krisztus tanításai	161
Jézus példázatai	162
A magvető	162
Az irgalmas samaritánus	163
A tékozló fiú	163
Jézus életének utolsó hete – a nagyhét	164
Bevonulás Jeruzsálembe	164
A templom megtisztítása	165
Júdás árulása	165
Poncius Pilátus előtt	165
Jézus kínhalála és feltámadása – passió	166
Az Újszövetség további könyvei	167
Apostolok cselekedetei	167
Pál apostol Szeretethimnusza	167
Jelenések könyve	168
A Biblia motívumainak megjelenése későbbi korok műalkotásaiban	169
6. A középkor irodalma	171
EGYHÁZI IRODALOM	172
A keresztény szellemiség	172
A középkor irodalmához tartozó tananyag táblázatos áttekintése	178
Az egyházi irodalom epikai alkotásai	179
Szent Ágoston: Vallomások	180
A magyar irodalom kezdetei	181
Halotti Beszéd – az első magyar nyelvű prédikáció	181
Legendák	183
Az egyházi irodalom lírai alkotásai	184
Himnuszok	184
Jacopone da Todi: Stabat mater	184

Új korszak a vers történetében	184
Ómagyar Mária-siralom	185
LOVAGI ÉS UDVARI IRODALOM	186
A lovagi és udvari irodalom epikája	187
Trisztán és Izolda	188
Anonymus: Gesta Hungarorum – a magyarországi udvari epika kezdetei ...	189
Híres gesztáink és krónikáink	190
A lovagi és udvari irodalom lírája	191
Walther von der Vogelweide	191
A hársfaágak csendes árnyán	192
Ó jaj, hogy eltűnt minden... ..	192
DANTE: ISTENI SZÍNJÁTÉK	193
A középkor enciklopédiája	194
Téma: Túlvilági látomás	194
Az eltévedt ember	196
A Pokol	196
A Pokol lakói	197
A Pokol beosztása	198
Paolo és Francesca	201
Találkozás Odüsszeusszal	201
A KÖZÉPKOR VILÁGI IRODALMA	202
A középkori irodalom világi lírája	202
Vágánsköltészet	202
François Villon	203
A Nagy Testamentum	205
Balladák	208
Jó tanítás balladája a rosszéletűeknek	208
Záróballada	210
7. A reneszánsz irodalma	211
RENEZÁNSZ ÉS HUMANIZMUS	212
A humanista irodalom lírája	216
Francesco Petrarca	216
Daloskönyv	217
Ti szerencsés füvek	218
Pó, földi kérgem bárhogy is sodorjad	219
Janus Pannonius	220
Búcsú Váradtól	221
Pannónia dicsérete	223
Egy dunántúli mandulafáról	223
A humanista irodalom epikája	225
Giovanni Boccaccio	225
Dekameron	226
Első nap – harmadik novella	227
FOGALOMMUTATÓ	229
AZ IDÉZETEK ÉS A FELHASZNÁLT IRODALOM FORRÁSJEGYZÉKE ...	233
KÉPEK FORRÁSA	237